

Visie vooraf

Op zoek naar evenwicht

De wereldeconomie bevindt zich in een onzekere fase. Na de korte maar hevige recessie die eind 2008 inzette, is wereldwijd alweer snel een in eerste instantie overtuigend groeierstel opgetreden. Dat is het goede nieuws. Het minder goede nieuws is dat dit herstel inmiddels alweer aan slijtage onderhevig lijkt te zijn.

De Amerikaanse groeimotor hapert. Zodra de fiscale stimulansen wegvallen, blijkt dat de kracht van het herstel nog volstrekt onvoldoende is. Overigens is dit niet verbazingwekkend. De VS kennen zeer ongezonde overheidsfinanciën en een zwakke betalingsbalans. Het doet vreemd aan dat de wereld hoopt dat het mondiale groeierstel hiervandaan gaat komen. Daarvoor zit het land te diep in de schulden. Europa was daarentegen de afgelopen maanden de positieve verrassing. Veel Europese groei was het gevolg van de weer aangetrokken wereldhandel, waar vooral Duitsland en Nederland van konden profiteren. Binnen de eurozone is sprake van een verdeeld beeld. Tegenover de krachtige groeiprestaties van Nederland en Duitsland staan de achterblijvende zuidelijke lidstaten. Ook die situatie is op lange termijn niet houdbaar. In Japan is de economische groei in het tweede kwartaal al bijna tot stilstand gekomen. Dit land heeft hinder van de krachtige yen die de export belemmert. De Chinese economie, ten slotte, lijkt ook aan vaart te verliezen.

Meer fundamenteel speelt natuurlijk het probleem dat er in feite geen gezonde groeipolen zijn. Een houdbare groei kan alleen komen vanuit de landen met spaaroverschotten, zoals China, Japan, Duitsland en ook Nederland. Maar om uiteenlopende redenen komen de binnenlandse bestedingen daar nog niet echt in beweging. Vaak ziet men de reflex van de beleidsmakers om de verkeerde, maar eenvoudiger opties te kiezen. Zo wil Japan een zwakkere yen en uitvoergeleide groei, in plaats van een sterke yen met sterkere binnenlandse groei. Ook China houdt vast aan een ondergewaardeerde renminbi, ondanks het grote handelsoverschot. Het grootste schuldenland ter wereld, de VS, blijft het vuur maar opstoken, in plaats van het spaartekort weg te werken. De Nederlandse en Duitse consumenten voeren hun besparingen steeds verder op. En overheden zien de grenzen van de mogelijkheden voor expansief begrotingsbeleid eveneens opdoemen. Daarvoor zijn de staatsschulden inmiddels te ver opgelopen.

Dit Economisch Kwartaalbericht schetst een beeld van een doorzettende, maar wel afzwakkende economische groei. Het goede nieuws is dat door onze analisten op dit moment nog geen terugval in een nieuwe recessie wordt voorzien. Het slechte nieuws is dat de fundamentele onevenwichtigheden in de wereldeconomie nog niet zijn opgelost. Sterker nog, beleidsmakers lijken er in het algemeen weinig aandacht voor te hebben. Wel wordt in nota bene Griekenland nu een zeer daadkrachtig beleid gevoerd. Wellicht is de te leren les dat ook de meest recente crisis nog niet ernstig genoeg was om beleidsmakers echt wakker te schudden.

Wim Boonstra
W.W.Boonstra@rn.rabobank.nl